

מידע למטופל בטיפול כימותרפי ביתי PORT-A-CATH דרך

חשוב
לדעת

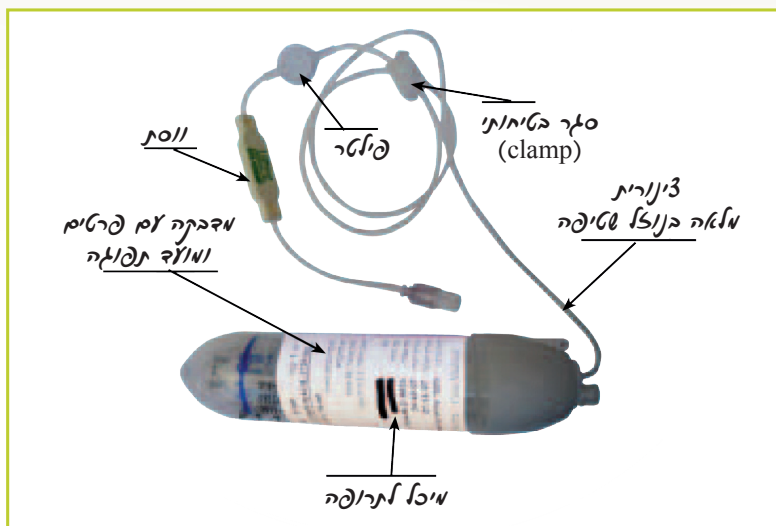
אונקולוגיה
לניאדו
מרכז רפואי צאנז

מתן טיפול כימי ביתי במשאבה (אינפוזור)

משאבת האינפוזור היא משאבה מכנית ניידת. המשאבה מאפשרת קבלת טיפול תרופתי בבית לאורך זמן ובצורה בטוחה. במתן התרופה במשאבה, הטיפול הכימי ניתן באופן רציף ע"י טפטוף קבוע.

במשאבה שקית פנימית (בלונית) ובה החומר הכימותרפי במינון שנקבע ע"י הרופא. למשאבה מחוברת צינורית, עליה ישנו פילטר, סגר בטיחותי (clamp) ווסת. המשאבה מתחברת לצנתר המרכזי מסוג Port-A-Cath עליו נרחיב בהמשך.

כל משאבה מסומנת בתווית ועליה פרטי המטופל, שם התרופה, מינון ותאריך תפוגה. לפני שהאחות מחברת אותך למשאבה, יש לאמת שוב את פרטי הזהות שלך על המדבקה ואת שלמות המשאבה (שאינה דולפת).

זכור!

הסגר הבטיחותי נייד. במקרה דליפה ניתן להזיז את הסגר לפני האיזור הדולף.

בטיפול הראשון תקבל תיק נשיאה אישי (פאוצ'), לתוכו מכניסים את המשאבה (אינפיוזר) עם הטיפול הכימי.

- ▼ יש לשמור על המשאבה קרוב לגוף.
- ▼ אין חשיבות למנח המשאבה (אנכי או אופקי).
- ▼ יש לשמור את המשאבה במקום קריר, נקי ויבש.
- ▼ מומלץ לא לחשוף את המשאבה לשמש.
- ▼ אסור לשחות בים או בבריכה עם המשאבה (אינפיוזר).

נא להקפיד:

- ▼ לשמור את המשאבה והציוד מחוץ להישג ידם של בני משפחה אחרים.
- ▼ לפני מקלחת - להוציא את המשאבה מתיק הנשיאה (פאוצ') ולעוטפה בשקית ניילון כדי שלא יבוא במגע עם מים (ניתן לתלות את המשאבה העטופה במקום גבוה במקלחת).

מקרים המחייבים פניה מידית לבית החולים

▼ **כאשר התרופה נשפכת על העור** - לשטוף באופן יסודי עם מים וסבון, לסגור את הסגר הבטיחותי (clamp) הקרוב לגוף ולפנות מיד לבית החולים.

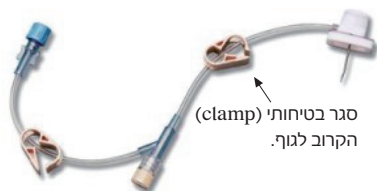
▼ **כאשר התרופה ניתזת לתוך העין** - לשטוף את העיניים עם מים ולפנות מיד לבית החולים.

▼ **ברגישות** - אודם, נפיחות, דימום, עליית חום או צמרמורת, צריבה או כאב מסביב למקום חדירת המחט לווריד, יש להפסיק את מתן התרופה, לסגור את הסגר הבטיחותי (clamp) הקרוב לגוף ולפנות למכון האונקולוגי או לחדר מיון.

▼ **במידה והמשאבה לא מטפטפת או שהבלון אינו מתרוקן** ניתן להרגיש בכך רק לאחר 4-6 שעות כיוון שקצב הזרימה איטי מאד. במידה ואין התרוקנות יש לפנות למכון האונקולוגי.

▼ **בדליפה של חומר כימי מהמשאבה על הבגדים והעור** - לסגור את הסגר הבטיחותי (clamp) הקרוב לגוף, לשטוף במהירות את המקום עם מים, להחליף בגדים ולפנות מידית לבית חולים.

▼ **כאשר המשאבה מתנתקת מהקטטר המחובר לפורט** - לסגור את הסגר הבטיחותי (clamp) הקרוב לגוף ואת הסגר הבטיחותי (clamp) של המשאבה ולפנות מידית לבית החולים.

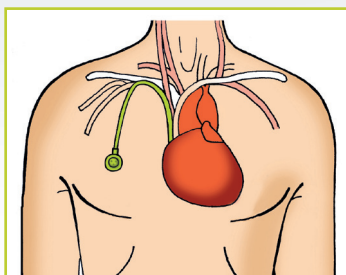

צנתר מסוג Port-a-cath (אליו מחוברת המשאבה)

צנתר מרכזי מסוג פורט הוא התקן של קופסית עגולה המוחדרת מתחת לעור, אליה מחוברת צינורית פלסטיק דקה ורכה המוחדרת לווריד מרכזי.

הדופן העליון של הפורט עשוי מסיליקון. מחט מיוחדת מוחדרת דרך העור לפורט לצורך מתן טיפול. הפורט ייראה כבליטה קטנה בעור שניתן יהיה למששה אך לא תמיד להרגישה ו/או לראותה (תלוי במיקום וברקמת השומן באותו איזור).

קופת החולים מכסה את עלויות רכישתו והכנסתו.

שימושים בפורט

- ▼ הפורט מאפשר מתן תרופות, נוזלים ומוצרי דם ישירות לווריד מרכזי.
- ▼ ניתן לקחת דגימות דם (מלבד תפקודי קרישה).
- ▼ הפורט חוסך החדרת מחטים לוורידים פריפריים
- ▼ הפורט מאפשר קבלת טיפול כימי ביתי (במשאבה).
- ▼ הפורט יכול להישאר בגופך במשך חודשים עד מספר שנים.

הכנות לפני הכנסת הפורט

הצוות המטפל ידריך אותך ויקבע לך מועד להכנסת הפורט.

לפני ביצוע הפעולה יהיה עליך:

- ▼ לבצע בדיקות דם על פי החלטת הרופא (תפקודי קרישה וספירת דם).
- ▼ להצטייד בהתחייבות כספית מקופת החולים אליה אתה שייך (טופס 17).
- ▼ אם הינך נוטל תרופות לדילול הדם, כמו אספירין (Aspirin), קרטיה (Cartia), קומדין (Coumadin) או תרופות למחלת הסוכרת, תקבל הנחיות מהרופא ביחידת אנגיוגרפיה לגבי המשך נטילתן.
- ▼ יהיה עליך לחתום על טופס הסכמה לביצוע פעולת החדרת הפורט באנגיוגרפיה (לאחר קבלת הסבר מהצוות המפנה).

ביום הפעולה:

- ▼ עליך להיות בצום כ-6 שעות לפני הפעולה.
- ▼ יש להתקלח בבוקר הפעולה וללבוש בגדים נקיים כדי להפחית את הסיכון שיתפתח זיהום במקום ביצוע הפעולה.
- ▼ מומלץ להגיע עם מלווה.

תהליך הכנסת הפורט

הפורט יוכנס בבית החולים, ביחידת אנגיורפיה (במכון הרנטגן) באופן אמבולטורי. הכנסת הפורט תבוצע בהרדמה מקומית. בזמן הפעולה הינך עירני ומודע לפעילות המתרחשת סביבך, אך לא תרגיש כל כאב.

באמצעות חתך קטן יוחדר הפורט מתחת לעור בחלק העליון של בית החזה. החתך ייסגר באמצעות תפרים. אם התפרים אינם מסיסים, יש להסירם לאחר כ-10-7 ימים בקופת חולים.

בסיום הפעולה תשאר להשגחה של כשעתיים. אם תחוש כאב, פנה אל האחיות ובקש תרופה לשיכוך כאבים. אחרי הפעולה ניתן לאכול ארוחה קלה. אזורי החתך יכוסו בתחבושת למשך יום לאחר הכנסת הפורט.

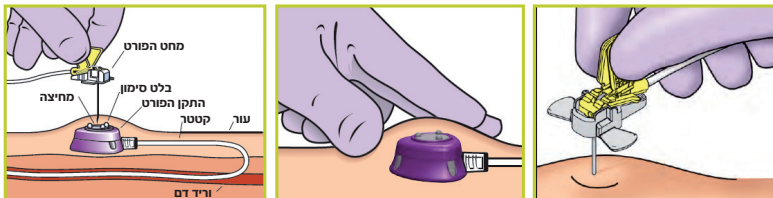
דאג להצטייד בכרטיס הפורט בהגיעך לבית החולים. הכרטיס מהווה מסמך שבו יתועדו כל הפעולות שיבוצעו בפורט בכל מקום שבו תטופל ולכן עליך להביא אותו עמך.

חשוב לדעת!

בעלון זה מופיע מידע כללי וחלקי בלבד. בכל מקרה של התלבטות ניתן להתייעץ עם צוות המחלקה האונקולוגית.

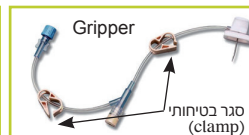
כללי השימוש בפורט

- ▼ ניתן להשתמש בפורט זמן קצר לאחר הכנסתו. לרוב משתמשים בפורט לאחר 4-5 ימים עקב רגישות מקומית בעור.
- ▼ להפחתת כאב לפני קבלת טיפול או לקחת דגימת דם, מרדימים את העור שמעל הפורט בעזרת משחת אלחוש, אותה יש למרוח כחצי שעה קודם.
- ▼ ניתן להתקלח עם הפורט אבל יש להימנע מלהרטיב את החבישה. בכל מקרה שהחבישה רטובה דאג מיד להחליפה.
- ▼ כאשר יש צורך לתת עירוי נוזלים ו/או טיפול כימי, מוחדרת מחט מיוחדת, הנקראת גריפר (Gripper), דרך העור לתוך הפורט. בעת הכנסת המחט תחוש דקירה קלה בלבד. כך תוכל לקבל טיפול ישירות לתוך מחזור הדם וניתן יהיה גם לקחת דגימות דם. ניתן לבקש מהצוות מרשם למשחת אלחוש מקומי כדי להמנע מכאב כלשהו בעת החדרת המחט.
- ▼ בטיפול קצר, תוצא המחט מהקופסית בסיום הפעולה (לאחר שטיפת הפורט).
- ▼ בטיפולים ממושכים תקובע המחט לעור באמצעות תחבושת על מנת להחזיקה במקומה עד להסרתה בסוף הטיפול.

שים לב:

כאשר הינך מחובר לטיפול, הסגר הבטיחותי ב-Gripper צריך להיות פתוח!

הטיפול השוטף בפורט

לאחר כל טיפול, תשטוף האחות את הפורט בסליין ו/או הפריין (10cc = 100units heparin per 1cc saline 0.9% בסה"כ). שטיפת הפורט נועדה לשמור על תקינות הצנרת הפנימית של הפורט ולהבטיח שהיא לא תחסם. במידה והינך בהפסקת טיפולים יש לשטוף את הפורט מדי ארבעה עד שישה שבועות אצל אחות בעלת הרשאה לביצוע הפעולה. כאשר הינך מחובר לטיפול או לנוזלים יוחלף ה-Gripper אחת לשבוע.

בעיות אפשריות

זיהום

בתוך הצינורית או מסביב לפורט עלול להתפתח זיהום. יש לדווח לצוות במקרים הבאים:

- ▼ כאשר האזור מסביב לפורט אדום, נפוח או כואב.
- ▼ כאשר חום גופך עולה והינך חש סחרחורת, חולשה, רעד או קושי בנשימה.

במקרים אלה ישקול הצוות המטפל לתת לך טיפול באנטיביוטיקה. אם מדובר בזיהום חמור, ייתכן ויהיה צורך לשקול הוצאת הפורט.

קרישי דם

בצינורית הפנימית של הפורט עלול להיווצר קרישי דם. במקרה כזה ינסה הצוות המטפל למוסס אותו באמצעות שטיפת הצנרת בהפריין/תרופות אחרות. הסימנים להתפתחות קרישי דם כוללים נפיחות וכאב בצוואר או בזרוע (בהתאם למיקום הצינורית). אם מופיעים סימנים אלו, עליך לפנות **מיד** לצוות המטפל בך.

תהליך הסרת הפורט

הפורט יוסר כאשר לא יהיה בו צורך, או אם יתעוררו בעיות שיחייבו את הוצאתו. בדרך כלל, יבצע זאת רופא בהרדמה מקומית. הרופא יבצע חתך קטן מעל למקום הפורט ויסירו. לאחר מכן תימשך הצינורית החוצה. החתך ייתפר ויכוסה בתחבושת קטנה. אם יפיעו כאבים תקבל משכך כאבים אשר יקל עליך.

הרגלי חיים עם הפורט

- ▼ הפורט אינו מפריע לפעילותך היומיומית, אך מומלץ להימנע מהתעמלות מאומצת במשך מספר שבועות לאחר הכנסתו, על מנת לאפשר לגופך להחלים.
- ▼ יש להימנע מדחיסה של הפורט ע"י שכיבה עליו.
- ▼ מומלץ להראות את כרטיס הפורט לבודקים ביטחוניים המשתמשים במכשיר לגילוי מתכות, על מנת למנוע אי הבנות.
- ▼ תוכל ללכת לים ולבריכה, כאשר אינך מחובר לטיפול ואינך מחובר למחט חיצונית של הפורט (Gripper).
- ▼ רצוי לא להרים משאות השוקלים יותר מ-7 ק"ג.
- ▼ השימוש בפורט יבוצע רק ע"י מחט יעודית לפורט.
- ▼ הטיפול בפורט יבוצע רק ע"י אחות אונקולוגית בעלת הרשאה או רופא.

לסיכום, הפורט נוח לשימוש ואינו פוגם באיכות החיים.

המקרים המחייבים פנייה בדחיפות אל הצוות המטפל או אל חדר מיון הקרוב לביתך הם:

- ▼ חום מעל 38°C .
- ▼ קוצר נשימה.
- ▼ כאב מקומי, אודם, נפיחות או כאב המקרינים לזרוע שבה הוכנס הפורט.
- ▼ חשד לסתימת הפורט.

**הצוות האונקולוגי עומד לרשותך
לייעוצים טלפוניים במקרים דחופים
גם מחוץ לשעות הפעילות**

מנהלת המכון האונקולוגי:
ד"ר מריק יעל

אחות אחראית:
חנוכה זיוה נייד: 052-3433188
טלפון בבית (במקרים דחופים): 04-6214074

לדוברי רוסית:
אחות אונקולוגית רייזמן אידה נייד: 057-7516272

עובדת סוציאלית:
צדוק מעיין נייד: 052-5287246

יחידה אונקולוגית לניאדו
טל: 09-8604716, פקס: 09-8609252
שעות פעילות בימים: א', ב', ג', ה'. בשעות: 08:00-16:00

בברכת החלמה מהירה!

© זכויות שמורות לבית חולים לניאדו
נכתב על ידי גב' זיוה חנוכה, אחות אחראית במכון האונקולוגי, ב"ח לניאדו

09-860-92-58 | 09-860-47-16 | oncolog@laniado.org.il
רחוב דברי חיים 16 קרית צאנז, נתניה | 09-860-46-66 | www.laniado.org.il